S.M.Z

BARAZA LA MITIHANI LA ZANZIBAR

MTIHANI WA DARASA LA NNE

123 **SAYANSI**

Time: 1:30 Hours. **SOLUTIONS** **Year: 2021**

MAELEKEZO KWA WATAHINIWA

1. Mtihani huu una sehemu MBILI (2) A na B.

2. Jibu maswali YOTE katika sehemu A na B.

3. Andika nambari yako ya mtihani katika kila ukurasa.

4. Majibu YOTE yaandikwe katika nafasi zilizowekwa.

5. Tumia kalamu ya buluu au nyeusi kwa kuandikia na penseli kwa kuchorea tu.

6. Simu ya mkononi na vitu visivyoruhusiwa havitakiwi ndani ya chumba cha mtihani.

maktaba.tetea.org
TETEA

Find this and other free resources at: https://maktaba.tetea.org

Prepared by Maria Marco for TETEA

SEHEMU A: (ALAMA 40)

Jibu maswali YOTE katika sehemu hii.

1. Chagua jawabu sahihi kisha andika herufi yake kwenye jadweli hapo chini ya maswali.

   i. Viumbe hai wanahitaji hewa kwa ajili ya

   A. Kuonea

   B. Kuvutia pumzi

   C. Kusikilizia

   D. Kusomea

Jibu sahihi ni B. Kuvutia pumzi. Viumbe hai wanahitaji hewa ili waweze kupumua na kupata oksijeni muhimu kwa kuendesha shughuli za mwili.

ii. Msongo wa mawazo husababishwa na

A. Maradhi ya muda mrefu

B. Kuwa pamoja na jamii

C. Kuacha kudurusu masomo

D. Ugonjwa wa malaria

Jibu sahihi ni A. Maradhi ya muda mrefu. Kuugua kwa muda mrefu humletea mtu mawazo mengi na msongo wa mawazo.

iii. Ni ipi njia nzuri na rahisi ya kutengeneza sumaku?

A. Mkwaruzo muelekeo mmoja

B. Kuambukizana

C. Mkwaruzo mielekeo miwili

D. Kutumia umeme

Jibu sahihi ni A. Mkwaruzo muelekeo mmoja. Kukwaruza chuma kwa mwelekeo mmoja mara kwa mara hutengeneza sumaku kwa urahisi.

iv. Jozi ya wadudu wenye mbawa ni

A. Kipepeo na ng’e

B. Kipepeo na nzi

C. Tandu na panzi

D. Nyuki na jongoo

Jibu sahihi ni B. Kipepeo na nzi. Wadudu hawa wote wana mbawa zinazowawezesha kuruka.

v. Kifaa kisichotoa sauti ni

A. Redio

B. Kengele

C. Spika

D. Jiko la umeme

Jibu sahihi ni D. Jiko la umeme. Jiko la umeme hutumika kupikia chakula bila kutoa sauti.

2. Andika kweli au sikweli katika maelezo yafuatayo kwenye jadweli hapo chini ya maelezo.

   i. Reki, panga na jembe hutumika kusafishia bustani.

Jibu ni Kweli. Vifaa hivi hutumika kuondoa magugu na kusafisha bustani.

ii. Hewa haisafirishi sauti.

Jibu ni Sikweli. Hewa husafirisha sauti kutoka chanzo hadi masikioni.

iii. Sumaku za kudumu hazipotezi usumaku wake.

Jibu ni Kweli. Sumaku za kudumu hubaki na nguvu ya sumaku kwa muda mrefu.

iv. Inawezekana kupiga picha bila ya kuwepo mwangaza.

Jibu ni Sikweli. Mwanga ni muhimu ili picha ionekane.

v. Misitu ya kupandwa hutoa mbao laini.

Jibu ni Kweli. Misitu ya kupandwa mara nyingi hutoa mbao laini kama misindano.

3. Oanisha maelezo ya kifungu A kwa kuchagua jibu sahihi kutoka kifungu B. Andika herufi tu kwenye jadweli hapo chini.

KIFUNGU A

i. Kiumbe mwenye damu baridi

ii. Husafirisha joto kwa mpitisho

iii. Ni chanzo cha mwangaza wa asili

iv. Ugonjwa unaoweza kurithiwa

v. Kiumbe mwenye damu moto

KIFUNGU B

A. Jua

B. Jokofu

C. Binadamu

D. Kipindupindu

E. Mjusi

F. Msumari

G. Mshumaa

H. Kisukari

i. Jibu sahihi ni E. Mjusi. Mjusi ana damu baridi.

ii. Jibu sahihi ni F. Msumari. Msumari husafirisha joto kwa mpitisho.

iii. Jibu sahihi ni A. Jua. Jua ni chanzo cha asili cha mwangaza.

iv. Jibu sahihi ni H. Kisukari. Kisukari ni ugonjwa unaoweza kurithiwa.

v. Jibu sahihi ni C. Binadamu. Binadamu ana damu moto.

4. Jaza nafasi zilizoachwa wazi. Tumia maneno yaliyomo kwenye kisanduku hapo chini ya maswali.
   (muhimu, kinyonga, kioo, shaba, ardhi, guruguru, mbao, kitamu)

i. Viti na meza hutengenezwa kwa kutumia ______________________.

Jibu ni mbao. Samani nyingi hutengenezwa kwa mbao.

ii. Chakula bora ni ______________________________ katika miili yetu.

Jibu ni muhimu. Chakula bora ni muhimu kwa afya na ukuaji wa mwili.

iii. Udongo ni tabaka la juu ya ___________________________________.

Jibu ni ardhi. Udongo hufunika sehemu ya juu ya ardhi.

iv. Mnyama ambaye hujibadilisha rangi ya ngozi yake ni _______________.

Jibu ni kinyonga. Kinyonga hubadilisha rangi kulingana na mazingira.

v. Maada inayopitisha joto kwa urahisi ni ______________________.

Jibu ni shaba. Shaba ni mpitishaji mzuri wa joto.

SEHEMU B: (ALAMA 60)

Jibu maswali YOTE katika sehemu hii.

5. a) Andika majina mawili (2) ya wanyama wanaofugwa.
   i. Ng'ombe. Ng'ombe hufugwa kwa ajili ya maziwa, nyama na ngozi.
   ii. Kuku. Kuku hufugwa kwa ajili ya mayai na nyama.

b) Taja majina mawili (2) ya wanyama wasiofugwa.

i. Simba. Simba huishi porini na hawafugwi.

ii. Tembo. Tembo ni mnyama wa porini asiyeweza kufugwa.

c) Toa tofauti tatu (3) za wanyama wanaofugwa na wasiofugwa.

i. Wanyama wanaofugwa huishi karibu na binadamu, wakati wanyama wasiofugwa huishi porini.

ii. Wanyama wanaofugwa hutoa faida za moja kwa moja kama chakula, wakati wanyama wasiofugwa hawatoi faida hizo moja kwa moja.

iii. Wanyama wanaofugwa hulindwa na binadamu, wakati wanyama wasiofugwa hujilinda wenyewe.

6. a) Taja majina ya mimea na matunda yake yanayoonekana katika picha.

i.

Jina la mmea: Mpapai.

Jina la tunda: Papai

ii.

Jina la mmea: Mgomba.

Jina la tunda: Ndizi.

b) Nini maana ya misitu?

Misitu ni maeneo yenye miti mingi inayokua kwa asili au kupandwa na binadamu.

c) i. Taja mimea miwili (2) inayohifadhi chakula kwenye kigogo.

Viazi vitamu.

Muhogo.

ii. Andika mimea miwili (2) inayohifadhi chakula kwenye majani.

Kabichi.

Spinachi.

7. a) Nini maana ya saratani?

Saratani ni ugonjwa unaosababishwa na ukuaji usio wa kawaida wa seli za mwili ambazo huongezeka bila mpangilio.

b) Taja dalili mbili (2) za saratani.

i. Kuwa na uvimbe usio na maumivu unaoongezeka.

ii. Kupungua uzito bila sababu maalumu.

c) Andika njia mbili (2) za kujikinga na saratani.

i. Kula chakula bora na chenye virutubisho.

ii. Kuepuka uvutaji wa sigara na matumizi ya pombe kupita kiasi.

8. a) Virutubisho vya vyakula ni muhimu katika mwili wa binadamu. Andika aina ya virutubisho sahihi kwenye mstari ambavyo hufanya kazi zifuatazo.

i. Hutengeneza chembechembe za damu mwilini.
Jibu ni madini ya chuma.

ii. Hujenga mwili na kuponesha vidonda haraka.
Jibu ni protini.

iii. Hutupatia joto mwilini.
Jibu ni mafuta.

b) Kuna mambo mengi ya kuzingatia katika upishi. Taja mambo mawili (2) ya kuzingatia katika upishi.

i. Usafi wa vyombo na mazingira ya kupikia.

ii. Kupika chakula vizuri ili kuua vijidudu.

9. a) Taja jina la kifaa cha usafi na matumizi yake kwenye jadweli hapo chini.

i. Jina la kifaa: Sabuni.
Matumizi yake: kunawia

ii. Jina la kifaa: Chanuo.
Matumizi yake: kuchana nywele

iii. Jina la kifaa: Chepe/koleo
Matumizi yake: kuzolea vitu

b) Mitaa mingi kuna tabia ya umwagaji wa maji machafu ovyo. Andika madhara mawili (2) ya umwagaji wa maji machafu ovyo.

i. Husababisha kuzuka kwa magonjwa ya mlipuko kama kipindupindu.

ii. Huchafua mazingira na kuharibu afya ya jamii.

10.a) Taja vyanzo viwili (2) vya mwangaza visivyo vya asili ambavyo hutumika majumbani.

i. Taa ya umeme.

ii. Mshumaa.

b) Andika kazi moja (1) ya mwangaza katika maisha yetu ya kila siku.

Mwanga hutuwezesha kuona na kufanya shughuli zetu kwa usahihi.

c) Orodhesha tabia mbili (2) za mwangaza.

i. Mwanga husafiri kwa mstari ulionyooka.

ii. Mwanga huakisiwa unapogonga uso wa kioo au maji.

Find this and other free resources at: https://maktaba.tetea.org

Prepared by Maria Marco for TETEA